

INTERVIEW Sandra Buskermolen kreeg baarmoederhalskanker

'Ben ik er de volgende verjaardag van de tweeling nog wel?'

Als Sandra Buskermolen buiten haar menstruatie om bloedingen krijgt, vertrouwt ze het niet. Ze gaat naar de huisarts en krijgt uiteindelijk slecht nieuws: baarmoederhalskanker. Minder dan de helft van de vrouwen laat intussen een uitstrijkje maken. „Doe dat alsjeblieft wel. Wat ik heb meegemaakt wil je echt niet”, zegt Sandra.

Leiden ■ Het is 22 april 2021, de dertiende verjaardag van haar tweeling. „Ik had nog geen definitieve uitslag van de gynaecoloog, maar ik wist eigenlijk al dat ik kanker had”, blikt Sandra (36) uit Leiden terug. „We zongen liedjes, aten taart en de kinderen kregen cadeautjes. Ze hebben niets aan mij gemerkt. Aan de buitenkant was ik een trotse moeder, van binnen voelde ik alleen maar angst. Ben ik er nog op hun volgende verjaardag?”

Kerstmis ervoor krijgt Sandra tussentijdse bloedingen. „Ik dacht dat het kwam omdat ik een paar maanden eerder gestopt was met de pil. Je hoopt dat het vanzelf overgaat en ik ben niet iemand die voor elk wisselwasje naar de huisarts gaat. Hartstikke stom eigenlijk.” Het stopt niet en in april gaat ze toch naar de dokter. „Ze nam een uitstrijkje af en ik kon al aan haar gezicht zien: dit is echt foute boel. Ik begon daar ook te bloeden. De gedachte dat het mis was nam me compleet over. Ik kon nergens anders meer aan denken. Het was doodeng.”

De uitslag is inderdaad niet goed. In het ziekenhuis wordt bij Sandra een biopsie genomen. Het resultaat is niet eenduidig en er wordt een grotere hap weefsel weggehaald. „Dat branden ze dicht en dat ruik je de rest van de dag. Zo'n gekke ervaring is dat.” Het is een week wachten op de definitieve

uitkomst. „Op kantoor zat ik naar mijn scherm te staren en kon alleen maar denken: 'Laat het alsjeblieft geen kanker zijn.'” Maar dat is het wel.

Meteen volgt een afspraak met de gynaecoloog-oncoloog in het Leids Universitair Medisch Centrum. Ze krijgt een inwendig onderzoek en wordt overladen met informatie over kanker, behandelingen, risico's en gevolgen. Dan moet ze kiezen. Tussen een openbuikoperatie waarbij de baarmoeder, baarmoederhals en klieren worden weggehaald, met zeer grote kans dat daarna nog bestralingen nodig zijn. Of meteen 25 uitwendige bestralingen, maar dan ook twee keer inwendige bestralingen en vijf chemokuren erbij. „Ik koos uiteindelijk voor de operatie omdat het herstel beter en sneller zou zijn. Dus alles eruit, ik wilde toch geen kinderen meer.”

Uitzaaiingen

Als ze haar ogen open doet, staat de gynaecoloog naast mijn bed met slecht nieuws. De operatie is gestaakt omdat er uitzaaiingen in de klieren zitten. „Alles zat er dus nog, ook de tumor van vier centimeter die je ziek maakt en waar je dood aan kunt gaan. De operatie was voor Jan Doedel geweest. Heel zuur.” Voordat Sandra verder kan met de behandeling moet ze herstellen van deze mislukte ingreep.

Drie weken later gaat het weer mis. Met enorme buikpijn belandt ze op de spoedeisende hulp. Het is niet duidelijk wat Sandra mankeert. Dan ineens is de pijn weg. „Het vermoeden was toen dat het

een gedraaide eierstok was, dat is heel pijnlijk.” Sandra en haar man Robin gaan naar huis. Maar na twee uur is de pijn in volle hevigheid terug. „Ik kon helemaal niks meer. De pijn was ondraaglijk.”

Ramptoeristen

Ze valt flauw als ze zelf naar de auto wil lopen. Haar man belt een ambulance. „Ze kregen me niet op de brancard via het trappengat naar beneden en de brandweer heeft mij via het slaapkamerraam naar buiten gebracht. Buurtbewoners stonden te kijken als een stel letje ramptoeristen. Dat raakte me onwijs, dat beeld krijg ik nooit meer uit mijn hoofd. De ambulancebroeder, een vrouw, probeerde me nog met haar jas af te schermen voor hun blikken.”

Met gillende sirenes gaat ze naar het ziekenhuis. „Ik vroeg steeds aan de ambulancebroeder: 'Ga ik dood? Overleef ik het? Ik was echt in paniek: stel me nou gerust. Maar ze gaf gewoon geen antwoord.'” Intussen rijdt haar man achter de ziekenwagen aan en zit haar dochter in shock op de bank thuis. Een team van artsen staat Sandra op te wachten. „Net als in een film.” Ze heeft een cyste op haar rechter eierstok en twee liter bloed verloren in de buikholte. Onmiddellijk wordt ze geopereerd.

Een paar weken later begint ze met 5-0 achterstand aan haar eerste chemokuur. „Zo misselijk ben ik nog nooit geweest.” Dezelfde dag volgt bestraling. Net als de vier dagen daarna. „Ik heb mezelf die week uit bed moeten slepen om naar het ziekenhuis te gaan. Maar

je móet!” Gelukkig slaat de medicatie tegen de misselijkheid goed aan. „Ik kwam de rest van de chemokuren en bestralingen redelijk door. Los van de pijn van de operaties en de pijn in mijn darmen door de bestralingen.” Haar angst, pijn en tranen houdt ze zoveel mogelijk bij de kinderen weg.

Dan volgen de inwendige bestralingen. „Daar zag ik tegenop.” Onder narcose krijgt Sandra buisjes ingebracht waarop het bestralingapparaat wordt aangesloten. Ze krijgt een hoge dosis bestraling van binnen, waar de tumor zit. „Als de genadeklap.” Na zes uur nog een sessie. „Intussen mocht ik niet bewegen, alleen maar wachten.” Een week later volgt de laatste inwendige bestraling.

Half september 2021 is het klaar met de ziekenhuisbezoeken. Tijdens de behandelingen heeft ze maar één doel: beter worden. „Een rollercoaster, je hebt geen tijd om na te denken en bent alleen maar bezig met je behandelingen. Iedereen is lief voor je.” Haar man is er elk onderzoek en elke behandeling bij. „We hebben dit echt samen gedaan.”

Verwerken

Ineens zit ze thuis om te herstellen. „Het is bijna niet voor te stellen, maar het is alsof je het ziekenhuis een beetje gaat missen. Toen begon het verwerken pas. Wat heb ik eigenlijk allemaal meegemaakt? Je valt in een zwart gat. Je moet leren accepteren dat niet alles weer hetzelfde is als daarvoor.”

Van haar toenmalige werkgever krijgt ze geen steun. „Hé, moet je niet weer iets gaan doen? Je hebt je behandelingen gehad. Je bent toch beter?” Maar zo werkt het niet, je bent mentaal en fysiek gewoon niet in orde. Ik had darmklachten, buikpijn, lymfoedeem, was vermoeid en moest seksualiteit opnieuw uitvinden.” Ook heeft ze een 'chemobrein', waardoor ze concentratieproblemen heeft, niet op de juiste woorden komt en niet meer tegen prikkels kan.

Sandra komt door de behandelingen al op haar 35^e in de overgang. „Dat is best een dingetje. Tot mijn 55^e moet ik hormonen slikken om botontkalking en hart- en vaatziekten te voorkomen. Door de overgang kreeg ik extreem droge ogen en kon ik mijn lenzen niet meer verdragen. Ik had min tien en een bril vond ik vreselijk, want dat zijn echt jampotglazen. Operatief heb ik kunstlenzen gekregen.”

Sandra Buskermolen: „Als is er maar één die ik over de streep trek mee te doen.”

Hoe gaat het nu? „Dat hangt er vanaf op welke dag je het aan me vraagt. Ik kan behoorlijk doorzetten en ik zal eerder zeggen: 'Het komt wel goed', ook al voel ik dat niet per se van binnen. Ik vind dat ik niet mag zeuren, want er zijn altijd anderen die het erger hebben. Maar dat is natuurlijk bullshiet, want het is wel heel heftig

geweest en ik heb de zwaarste behandelingen gehad.” Ze bewaakt tegenwoordig beter haar grenzen. Veel klachten zijn sterk verminderd. Net als haar angst dat de kanker terugkomt. Wel blijft Sandra elke vier maanden onder controle. „Die momenten waren heel spannend, maar nu heb ik meer vertrouwen. Ik heb

nog klachten waar ik waarschijnlijk nooit meer vanaf kom, maar daar kan ik mee leven.” Kortgeleden zijn daar pijnlijke voeten bijgekomen. „Waarschijnlijk is het zenuw schade door de chemo's”, zegt Sandra, die naast een kantoorbaan de succesvolle dansschool Dance Fit (stijldansen) runt met haar man. „Een tijdje kon

ik niet dansen. Ik miste het onwijs. Zodra het kon ben ik weer rustig aan begonnen. Was helend voor mij.”

Geen tijd

Baarmoederhalskanker en de voorstadia ervan geven lang niet altijd klachten. Ook daarom is het bevolkingsonderzoek zo belangrijk. Toch doen steeds minder vrouwen mee. In 2022 nog maar 41 procent van de vrouwen tussen de 30 en 44 jaar. Terwijl baarmoederhalskanker het vaakst voorkomt in deze jonge leeftijdsgroep. „Ze hebben geen tijd, vinden het onderzoek vervelend, of denken dat hen dit niet overkomt, omdat ze geen klachten hebben”, stelt patiëntenorganisatie Olijf tijdens de 'baarmoederhalspreventieweek'. „Het is echt belangrijk deze obstakels te overwinnen en het uitstrijkje te laten maken. Omdat vroegtijdige opsporing van baarmoederhalskanker de kansen op een succesvolle behandeling aanzienlijk vergroot.”

Vrouwen die liever niet naar de huisarts gaan, kunnen voor een zelfafname kiezen. Thuis draai je met een staafje door de vagina en dat stuur je op naar het laboratorium. „Belangrijk is wel om bij een positieve HPV-test alsnog naar de huisarts te gaan voor vervolgonderzoek”, benadrukt Olijf. Ook het RIVM, KWF en Bevolkingsonderzoek Nederland voeren actie met een campagne.

Sandra vindt het belangrijk om haar verhaal te doen. „Al is er maar één die ik over de streep trek mee te doen. Niemand vindt het leuk om voor een uitstrijkje met je benen wijd te liggen. Maar het is zo belangrijk. Soms moet je gewoon dingen doen die je niet leuk vindt, omdat het beter voor je is. Doe dat uitstrijkje. Het gaat voorbij. Het traject van kanker is zo ontzettend heftig, gun het jezelf dat je dat voorkomt en je niet die narigheid hoeft mee te maken.”

Ik kon nergens anders meer aan denken. Het was doodeng

Ik heb mezelf uit bed moeten slepen om naar het ziekenhuis te gaan

Sandra en Robin Buskermolen runnen dansschool Dance Fit.

FOTO'S HENK VAN LAMBALGEN PHOTOGRAPHY

Steeds minder vrouwen laten tegenwoordig een uitstrijkje maken

Amsterdam ■ Elk jaar krijgen ongeveer negenhonderd Nederlanders baarmoederhalskanker en sterven er ongeveer tweehonderd. Zonder het bevolkingsonderzoek zouden er vijfhonderd mensen overlijden, meldt het RIVM. Baarmoederhalskanker is niet erfelijk, maar wordt veroorzaakt door een virus: het humaan papillomavirus (HPV). Je kunt daarmee besmet raken als je seksueel actief bent. Bijna iedereen loopt een keer HPV op. Meestal ruikt het lichaam het virus zelf weer op. Als dit niet

gebeurt kunnen er afwijkende cellen ontstaan. Ook die ruikt het lichaam meestal weer op. Maar soms lukt dat niet en dan kan na een lange tijd baarmoederhalskanker ontstaan. Vrouwen kunnen vanaf hun dertigste meedoen aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Dat is bedoeld om kanker, of de voorstadia vroeg op te sporen. Afwijkende cellen kunnen een voorstadium van baarmoederhalskanker zijn. Een voorstadium is meestal goed te behandelen. Min-

der dan 1 procent van de vrouwen met een HPV-infectie krijgt uiteindelijk baarmoederhalskanker. Vrouwen krijgen in hun leven meestal vijf keer een oproep voor het bevolkingsonderzoek: met 30, 35, 40, 50 en 60 jaar. Ook als iemand als tiener een HPV-vaccinatie heeft gehad, is het toch belangrijk om aan het bevolkingsonderzoek mee te doen. De HPV-prik beschermt tegen twee typen HPV, maar biedt geen honderd procent bescherming. Baarmoederhalskanker kan - je

kan er ook niks van merken - gepaard gaan met symptomen zoals bloedverlies na het vrijen, tussen twee menstruaties in, of na de overgang. Ook abnormale afscheiding kan een signaal zijn. Het is belangrijk om bij klachten naar de huisarts te gaan. Steeds minder vrouwen doen mee aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. In 2021 was dat 54,7 procent, in 2022 nog maar 45,7 procent. In dat jaar deed van de vrouwen van 30 tot 34 jaar slechts 41 procent mee. Van de

deelnemers koos 77,8 procent voor een uitstrijkje bij de huisarts en 22,2 procent voor de zelfafname-test. Deze thuis-test test alleen op HPV en niet op afwijkende cellen. Wordt er HPV gevonden, dan is het alsnog een uitstrijkje bij de dokterspraktijk nodig. Dertigjarigen krijgen de zelfafname-test meteen met de uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek thuisgestuurd. Andere leeftijdsgroepen krijgen de thuis-test als zij na twaalf weken nog niet hebben gereageerd.